

Київський університет імені Бориса Грінченка
Благодійний фонд сприяння розвитку освіти імені Бориса Грінченка

Магістерські дослідження

Тематичний огляд та анотації
кваліфікаційних робіт
за ОКР «магістр»
2015 р.

УДК 001.891:378
ББК 72я46
М12

Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського університету імені Бориса Грінченка
(протокол № 4 від 23 квітня 2015 року)

За загальною редакцією
Огнев'юка В.О., доктора філософських наук,
професора, академіка НАПН України

Редколегія:

В.О. Огнев'юк, Л.Л. Хоружа,
А.Л. Стеблецький, Г.В. Беленька,
С.І. Редько, М.В. Терещенко, Т.В. Зінська

Магістерські дослідження: тематичний огляд та анотації кваліфікаційних робіт за ОКР «магістр» 2015 р. / за заг. ред. Огнев'юка В.О.; ред. кол.: В.О. Огнев'юк, Л.Л. Хоружа, А.Л. Стеблецький, Г.В. Беленька [та ін.]. — К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. — 412 с.

УДК 001.891:378
ББК 72я46

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015

ВСТУПНЕ СЛОВО

Шановні магістранти!

Пропонуємо четвертий випуск збірника наукових праць «Магістерські дослідження», в якому презентовано стислий виклад кваліфікаційних робіт магістрантів Університету — випускників 2015 року.

Написання магістерської роботи — найважливіший етап підготовки конкурентоспроможних відповідальних та мобільних дослідників, ефективна форма перевірки якості їхніх знань, наукової кваліфікації, уміння здійснювати науковий пошук, а також творчої та практичної підготовленості до розв'язання професійних завдань інноваційного характеру. Для більшості магістрантів ця робота є першим самостійним науковим дослідженням, яка виконується на завершальному етапі навчання. Приємно, що з кожним роком наукові доробки майбутніх магістрів стають більш ґрунтовними та змістовними.

Згідно з «Планом переходу до навчання, заснованим на дослідженнях», що реалізується в нашому Університеті, магістерські роботи корелюються з напрямками науково-дослідної діяльності кафедр і зорієнтовані на розв'язання освітянських, соціально-гуманітарних проблем відповідно до потреб сучасного суспільства. Аналіз матеріалів, поданих у збірнику, свідчить, що магістранти все частіше спираються на джерела, які входять до наукометричних баз даних, внутрішніх електронних інформаційних ресурсів Університету (електронних каталогів, репозиторіїв, електронних навчальних курсів).

Магістерські дослідження сприяють розвитку наукового та критичного мислення майбутніх магістрів щодо продукування нових ідей, формуванню молодих науковців, здатних до інновацій, активної дослідницької діяльності. Сподіваємося, що збірник наукових робіт «Магістерські дослідження» стане не тільки першою спробою апробації результатів досліджень, а ще й впевненим кроком до нових наукових перемог!

Л.Л. Хоружа,
проректор з наукової роботи Київського університету
імені Бориса Грінченка, доктор педагогічних наук, професор

ЗМІСТ

Спеціальність «Дошкільна освіта»

<i>Аврамова Ю.</i> Формування доброзичливих стосунків у дітей старшого дошкільного віку засобами дитячої літератури	122
<i>Гарус К.</i> Сенсорно-пізнавальний розвиток дітей старшого дошкільного віку засобами дидактичних ігор і вправ	124
<i>Диренко Ю.</i> Становлення фахової підготовки вихователів у м. Києві (кінець XIX — початок XX ст.)	126
<i>Жукова О.</i> Педагогічні умови формування іміджу майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів	128
<i>Зозуля Г.</i> Психолого-педагогічні умови оптимізації емоційного розвитку дітей із неповних сімей	130
<i>Кроток Т.</i> Формування основ екологічної компетентності у дітей 6-го року життя засобами мистецтва театру	132
<i>Кузавка І.</i> Підготовка майбутніх вихователів до проектування комп'ютерних дидактичних ігор і вправ для дошкільників	135
<i>Малишева О.</i> Духовність батьків як чинник морального розвитку дітей дошкільного віку	137
<i>Петрикова А.</i> Формування позитивного ставлення до навчання в школі у дітей старшого дошкільного віку	139
<i>Петрикова Т.</i> Співпраця дошкільних навчальних закладів з сім'єю з формування основ економічної культури дітей старшого дошкільного віку	141
<i>Степаненко М.</i> Формування еколого-природничої компетенції дітей середнього дошкільного віку засобом мультиплікації	143
<i>Ткач М.</i> Підготовка майбутніх вихователів до формування мовленнєвої компетенції дітей дошкільного віку засобами мультимедіа	145
<i>Фараон О.</i> Психологічні особливості уваги у дітей старшого дошкільного віку	147

Спеціальність «Початкова освіта»

<i>Алоста О.</i> Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до діагностування початково-пізнавальної діяльності учнів другого класу	149
--	-----

<i>Бобровник Ю.</i> Ситуативні вправи як засіб формування діалогічних умінь учнів другого класу	151
<i>Вовк Ю.</i> Формування у майбутніх учителів початкової школи ціннісного ставлення до професії	153
<i>Грабовська П.</i> Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до проектної діяльності	155
<i>Гребенкіна А.</i> Формування культури мовленнєвого спілкування майбутнього вчителя початкової школи засобами ситуативних вправ	156
<i>Дениско С.</i> Формування у майбутніх учителів початкової школи інтересу до навчання засобами ігор-стратегій	159
<i>Задорожна А.</i> Формування готовності майбутнього вчителя до використання здоров'язбережувальних технологій у початковій школі	162
<i>Козлітін Д.</i> Формування готовності майбутнього вчителя початкової школи до використання інформаційних технологій на уроках математики	164
<i>Колеснікова А.</i> Формування мовнокомунікативних умінь майбутніх учителів початкової школи засобами мовленнєвих вправ	166
<i>Лавриненко Д.</i> Формування готовності майбутнього вчителя до оптимізації процесу виховання здорового способу життя молодших школярів	169
<i>Лаптішчук І.</i> Формування готовності майбутнього вчителя до застосування мультимедійних засобів навчання в початковій школі	171
<i>Мельнікова А.</i> Формування готовності майбутнього вчителя початкової школи до оздоровчої діяльності в групі продовженого дня	173
<i>Пегурця В.</i> Робота над порівнянням авторської казки і її фольклорних джерел на уроках літературного читання	175
<i>Пасічник Н.</i> Формування творчих здібностей учнів другого класу на уроках позакласного читання	178
<i>Снитко К.</i> Формування готовності майбутнього вчителя початкової школи до використання інтерактивних педагогічних технологій	180
<i>Ткаченко Н.</i> Розвиток техніки мовлення в майбутнього вчителя початкової школи засобом гуманітарних дисциплін	182
<i>Чевчевик І.</i> Підготовка майбутніх учителів початкових класів до проектування позаурочної виховної діяльності	184
<i>Черепанська Н.</i> Робота над порівнянням байки і її фольклорних джерел на уроках літературного читання	186
<i>Чернецька Л.</i> Формування стилістичних умінь майбутнього вчителя початкової школи засобами мовно-мовленнєвих вправ	188

Чернецька Лідія, магістрант спеціальності «Початкова освіта» Педагогічного інституту

Науковий керівник: **Дубовик Світлана Григоріївна**, доцент кафедри початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін Педагогічного інституту, кандидат педагогічних наук

**ФОРМУВАННЯ СТИЛІСТИЧНИХ УМІНЬ
МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ
ЗАСОБАМИ МОВНО-МОВЛЕННЄВИХ ВПРАВ**

На сучасному етапі розвитку суспільства у світлі нової парадигми освіти одним із актуальних питань теорії і практики мовленнєвої підготовки майбутніх педагогів є проблема формування мовленнєвої культури особистості. Незважаючи на вік, фах та посаду, культура мовлення індивіда розглядається як своєрідна візитна картка кожної окремої особистості. Стилiстично правильно та чiтко висловлена думка, використання виражальних засобiв мовлення, добiр лексичних виразiв вiдповiд-

но до конкретної ситуації є основними умовами для професійного становлення та зростання кожної особистості.

Особливо важливими ці питання постають під час фахової підготовки вчителів початкової школи, адже саме вони формують мовленнєву особистість молодшого школяра, розвивають і вдосконалюють її стилістичні вміння і навички. Перед кожним педагогом стоїть основне завдання — навчити своїх вихованців дбайливо ставитися до рідної мови й обережати рідне слово. Основним зразком мовлення для учнів початкової школи є зразок стилістично правильного мовлення вчителя. У педагога обов'язково має бути розвинене на високому рівні відчуття мови. Він має постійно орієнтуватися на ті зміни, які відбуваються в українській мові щодо норм вимови і наголошування слів, слововживання і словотворення.

Оцінюючи рівень мовленнєвого розвитку майбутніх учителів початкової школи, необхідно враховувати чотири показники, що відображають основні аспекти мовленнєвої комунікації педагога і її стилістичної приналежності.

Спрямованість спілкування — система професійно ціннісних орієнтацій та смислових установок у сфері педагогічного спілкування, яка визначає «ідеальний стиль» взаємодії і типовий для вчителя спосіб включення у міжособистісну взаємодію з учнями з урахуванням стилістичних норм.

Розвиток соціально-перцептивних умінь, що характеризують здатність учителя адекватно, неупереджено і точно сприймати особистісні властивості та вчинки учнів, розуміти їхні мотиви й емоційні стани, індивідуальні та вікові особливості, швидко орієнтуватися в педагогічних ситуаціях і стилістично виправдано спілкуватися.

Формування інтерактивних умінь, що виявляються у способах і прийомах виховного впливу на учнів, тактиках і стратегіях самопрезентації та організації педагогічної взаємодії: доброзичливість, тактовність у стосунках з учнями, здатність поєднувати вимогливість із наданням учням можливостей для прояву своєї ініціативи і самостійності, уміння встановлювати між собою й учнями оптимальну соціально-психологічну дистанцію, забезпечувати необхідний рівень особистісної відкритості і статусної субординації, враховуючи стилістичну унормованість мовлення.

Розвиток мовленнєвих умінь, які характеризують інформаційно-смислово сторону педагогічної взаємодії, виявляються у здатності вчителя чітко, зрозуміло і переконливо висловлювати свої думки та почуття за допомогою вербальних та невербальних засобів спілкування на основі знань із стилістики сучасної української літературної мови.

Формування в майбутніх учителів початкових класів професійної комунікативної компетентності в комплексі зі стилістичною сприяти-

ме розвитку важливих умінь і навичок, як-от: уміння спілкуватися, працювати зі словниками, текстами, спостерігати, виокремлювати суттєві ознаки предметів і явищ, добирати матеріал до виступу, вести бесіду, дискусію, формулювати запитання на уроках, у позакласній діяльності, вживати слова у певному контексті як особливої форми відображення діяльності. Адже влучно дібране слово у реченні, тексті є образом, значенням, символом, знаком, зображенням, а також може бути стимулом до дії.

Актуальність дослідження зумовлена й соціальною ситуацією, зокрема в загальноосвітній школі, коли мовлення стає одним із найбільш мобільних чинників, спроможних впливати на учня. А це спонукає до створення і реалізації науково обгрунтованої педагогічної системи, яка дає змогу забезпечити переведення існуючої загальнопедагогічної системи у якісно новий стан, оптимізувати зміст організації й управління процесом формування професійного мовлення. Аналіз стану проблеми засвідчує, що стилістичні вміння й навички та здатність до їх ефективного застосування вчителем є невід'ємною складовою кваліфікованості та педагогічної майстерності спеціалістів у сфері початкової освіти.

Теоретичним і практичним проблемам вивчення української стилістики присвятили роботи А. Арсірій, Л. Лисиченко, А. Мановицька, Л. Марченко, В. Новоселова, І. Олійник, Л. Симоненкова, Т. Симоненкова, М. Шевчук. Особливо великого значення роботі над стилістикою слова надавали і надають у своїх наукових працях О. Біляєв, З. Бакум, Л. Варзацька, М. Вашуленко, Н. Голуб, О. Горошкіна, Т. Донченко, С. Караман, О. Караман, О. Копусь, Л. Мацько, В. Мельничайко, М. Пентиліюк, М. Плющ, О. Хорошковська.

Питання принципів добору стилістичного матеріалу для використання в усному і письмовому мовленні порушено у працях А. Богуш, А. Каніщенко, Т. Коршун, Я. Коршунової, Л. Кутенко, С. Олійника, С. Омельчука, Т. Торчинської.

У дисертаційних дослідженнях Т. Грубої, В. Каліш, Н. Мордовцевої, І. Магрицької, А. Надолинської студіюється проблема формування стилістичних умінь і навичок, удосконалення мовлення як бази для розвитку пізнавальної активності шляхом роботи над словом як основною мовленнєвою одиницею.

Актуальність порушеної проблеми, доцільність наукового пошуку шляхів її розв'язання зумовили вибір теми наукового дослідження «Формування стилістичних умінь майбутніх учителів початкової школи засобами мовленнєвих вправ».

Мета дослідження полягає в науковому обгрунтуванні доцільності застосування у вищому навчальному закладі мовно-мовленнєвих вправ як засобу формування стилістичних умінь майбутніх учителів початкової школи.

Для досягнення мети було визначено основні **завдання дослідження**:
— вивчити і проаналізувати наукову літературу з досліджуваної проблеми;

- розкрити сутність і зміст базових понять дослідження;
- теоретично обгрунтувати та експериментально перевірити методику застосування мовно-мовленнєвих вправ як засобу формування стилістичних умінь майбутніх учителів початкової школи;
- упорядкувати довідник зі стилістики української мови для вчителів початкової школи.

Шляхами реалізації мети та завдань цього дослідження є обгрунтування й експериментальна перевірка ефективності методики формування в майбутніх педагогів мовленнєвої культури, розроблення методичних рекомендацій для викладачів вищих навчальних закладів щодо успішної організації процесу формування стилістичних умінь студентів; розкриття особливостей впливу мовно-мовленнєвих вправ на формування стилістичних умінь майбутніх учителів початкової школи.

Ключові слова: стилістичні вміння, формування стилістичних умінь, мовно-мовленнєві вправи як засіб формування стилістичних умінь майбутніх педагогів.

ЗМІСТ

Наукове видання

Вступне слово

3

Гуманітарний інститут

4

Педагогічний інститут

120

Інститут суспільства

192

Інститут людини

296

Інститут мистецтв

345

МАГІСТЕРСЬКІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Тематичний огляд та анотації
кваліфікаційних робіт за ОКР «магістр»
2015 р.

За подані матеріали відповідають автори.

Видання підготовлене до друку в НМЦ видавничої діяльності
Київського університету імені Бориса Грінченка

Завідувач НМЦ видавничої діяльності *М.М. Прядко*
Відповідальна за випуск *А.М. Даниленко*
Над виданням працювали: *Л.В. Потравка, Н.І. Гетьман,*
О.А. Марюхненко, Т.В. Нестерова, Н.І. Погорелова

Поліграфічна група: *А.А. Богадельна, Д.Я. Ярошенко, О.М. Діст,*
Г.О. Бочарник, В.В. Василенко

Підписано до друку 19.05.2015 р. Формат 60x84/16.
Ум. друк. арк. 28,12. Обл.-вид. арк. 23,95. Наклад 350 пр. Зам. № 5-069.

Київський університет імені Бориса Грінченка,
вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, м. Київ, 04053.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
Серія ДК № 4013 від 17.03.2011 р.

Попередження! Згідно із Законом України «Про авторське право і суміжні права» жодна частина цього видання не може бути використана чи відтворена на будь-яких носіях, розміщена в мережі Інтернет без письмового дозволу Київського університету імені Бориса Грінченка й авторів. Порушення закону призводить до адміністративної, кримінальної відповідальності.

КУБАНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ имени БОРИСА ЕЛЬЦИНА

www.kubg.edu.ua